

FECSKE CSABA

Ez a ház eladó

Hova, hova, szomszéd, kérdezi a drótkerítésbe kapaszkodó férfi, aki nek csaknem kiverte a szemét egy felröppenő veréb, egyike a kora hajnalban már éktelenül zajongó népségnek. Tavaly szoktak ide, tavasszal elfoglalták a fecskéfészkeket, amikor visszatértek a tulajdonosaik, nem engedték be őket.

A megkérdezett járókeretét csattogtatva iparkodik a kapu felé, nem reagál a megszólításra. Vagy nem hallotta a kérdést, vagy haragszik a hasonló korú öreg szomszédra, aki természetesen tudja, hova készül, hát fölöslegesnek érzi a választ. Most éppen ilyen kedve van, nem akar szóba elegyedni a szomszéddal, aki mindent tud róla, ő is a szomszédról, egyből összemelegedtek, amikor ideköltöztek. Mihály ebben a faluban született, itt járt iskolába, ismerte a falut, az embereket. Többször leültek a lugas árnyékába sörözni, mert egyikük se volt kocsmajáró ember, lenézték a kocsmabútorokat. Az üveg sör is csak nyálképzőnek kellett, ki ne száradjon a szájuk a sok beszédben. Mindketten nagy dumások voltak. Mihály egyedül élt a nagy házban, nem volt kihez szólni egész nap. Pedig milyen hosszú tud lenni huszonnégy óra. Három éve temette el a feleségét, mosolygós, gömbölyű asszonyka volt. Amihez hozzáért, szinte tánkra perdült. Barátságos viszonyban volt a tárgyakkal is. A faluban mindenki szerette, a temetésén a fél falu ott volt. Nagyon hiányzik Mihálynak, huszonöt évig éltek együtt, ennyi idő alatt egymáshoz csiszolódik két ember, már egymás gondolatait is kitalálják, ami jó is meg rossz is, de hát ilyen az élet, szép is meg csúnya is, ahogy egy bölcs mondja, az élet igazságtalan, de jó. Gyakran álmodik vele, mindig az élő asszonnyal, úgy látszik, nem tud meghalni benne.

Mihály nem azért kérdezi, mintha nem tudná, hova megy János, csupán illendőségből, és szeretne is elköszönni a kedves szomszédától, akit csak nagyon sokára vagy nem is láthat már többé. És arra gondol, hogy megint egyedül pergetheti napjait. Nem lesz kivel megvitatni a világ dolgait, szapulni a helyi focicsapatot. Ráadásul rossz alvó, az éjszakának nem akar vége szakadni, csak forgolódik a paplan alatt, kínjában bekapcsolja a té-

vét. Rájött, hogy a tévé a legjobb altató. De kár, hogy elmégy, szomszéd. Nem biztos, hogy neked jobb lesz.

Szia, Buksi, biccent János az üres kutyaól felé, amelynek lakója már he-tek óta egy külvárosi család beteg gyermekét szolgálja, aki első látásra beleszeretett a fürge kis szőrcomóba. Talán azok a fényesen csillogó szemek ejtették rabul vagy éppen mókásan meredező hegyes fülei. Mintha egyhelyben toporogna az öreg, alig halad valamit, idegesítően csikorog lába alatt a kavics. A szőlőlugas leveleit babrálja a feltámadó szél, összekuszálja az öreg ritkás ősz haját.

A tornácos ház faláról itt-ott tenyérnyi foltokban levált a vakolat, mint a nyers hús, vöröslük elő a téglá. Tíz éve költöztek ide a városból, egy panelház ötödik emeletéről. Nagy élet folyt a házban, olykor a vér is. A rendőrautók már maguktól tudták a járást, megálltak a ház előtt. A rendőrök kérdés nélkül tudták, mi a teendő, melyik lakásba kell becsöngetni, vagy még azt se kellett, mert az ajtó tárva volt, a hanyatt-homlok menekülő asszonynak nem maradt ideje becsukni maga mögött.

Többször is eláztatta őket a fölöttük lakó, nyitva felejtette a vízcsapot, amikor elment otthonról, de ha otthon volt, akkor is előfordult ilyesmi. Otthon ugyan, de nem volt magánál, a tudatát valamelyik kocsmában felejtette. Újra kellett tapétázni a szobát, de a biztosító csak azért a pár négyzetméter tapetáért fizetett, amely önként lemászott a falról. Szóval volt miért elmenekülniük onnét. Különben is vágytak a falusi élet után, nyugalomra, friss levegőre, ahogy ők szokták mondogatni, vénségükre. Volt egy zsebkendőnyi telkük, rajta kis kulipintyó, szerettek ott lenni, de nem bírták rendben tartani, hát megszabadultak tőle. Ha már csak nyűg volt a nyakukon. Sajnálták nagyon. Gizike akkor még dolgozott, János fuvarozta be városi munkahelyére öreg Wartburgjával, amely emberi mértékkel számolva már nagykorú lenne, autonak aggastyán. De még tűrhetően szuperált, megszolgált az árát. Nem volt az nagy távolság, de időbe telt a reggeli csúcsforgalomban. Négyig tartott a munkaidő, János már fél négykor ott toporgott az ajtó előtt. Volt úgy, hogy benyitott, jössz már Gizike, sürgette, és Gizike röstellte magát kollégái előtt, akik túlnyomó többségben nők voltak, fiatal nők, csak kevesen közülük feleségek. Nem várta őket otthon család.

Jánosnál ekkor már jelentkeztek a problémák, feledékeny volt, vezetés közben például elfelejtett indexelni, figyelmen kívül hagyta a KRESZ-táblákat, vagy észre se vette azokat. Mintha védőangyal lett volna hozzá kirendelve, rendre megúsza a baleseteket a veszélyeztetett autósok öklirázásával, fejcsóválásával. Feleségét olykor az örületbe kergette. Elment

zöltséget venni a vasárnapi húslevesbe, összetalálkozott egy régi ismerőseivel, beszélgetni kezdtek, megfeledkezett, hogy miért indult el, délután ért haza, Gizike sírógörcsöt kapott. Sose veszekedett a férjével, noha lett volna oka rá. Igen béketűrő asszony volt. Most, hogy ő is nyugdíjas lett, a nap huszonnégy órájában össze voltak zárva, mint a börtönben. Gizike örült, ha János az udvaron foglalatoskodott, bár ő szívesebben heverészt az ágyon, vagy Mihállyal trécselt a kerítésnél, amelyre hajnalkavirág volt felfuttatva. Gizike ültette ideköltözésük után pár nappal. Hol volt már a békés, nyugodt falusi élet. Ott volt persze, hiszen benne éltek, mádárscicsérgésre, kakaskukorékolásra ébredtek, de mintha mindez nem övék volna, hanem másoké. A sors megfojtotta szerény álmaikat. A három felnőtt fiúgyermek a saját életét élte, csak a legkisebb törődött velük, Máté, akinek szintén három fia volt. Megpróbálta lebeszélni az apját, hogy kocsiba üljön, de minden szó elkerülte, ha nem is a fülét, az agyát, nem mindig találták meg értelmüket ott, vagy csak nagyon lassan. Nem érezte, hogy baj van, hogy hallgatni kéne a fiára. A jogosítványát pedig érthetetlenül rendre meghosszabbították, noha szó sem volt lekenyerezésről. Az öregnek eszébe se jutott volna ilyesmi. De ha eszébe jut, se lett volna rá pénze. Talán megszánta az orvos régi paciensét, de ez a szánalom igen felelőtlen valami volt, az ördög incselkedése, a pokolba vezető út egyengetése. Szerencsére egyszer sem karambolozott, kisebb-nagyobb karcólásokkal megúszta.

Az amúgy sem rózsás helyzet még rosszabbra fordult, amikor Gizike meghalt. Mátéék a szomszéd faluban laktak, mindössze pár kilométerre, de hát így is nagyon macerás volt. Naponta átautóztak hozzá, elvégezték, amit kellett, ebédet vittek neki, mert az olcsó kihordásos ebéd nem nagyon smakkolt az öregnek, attól pedig ódzkodtak, hogy ő maga főzzön, ugyanis nagyon szeretett főzőcskézni, ami nála bizony igen kockázatos volt. Nyitva felejtette a gázcsapot, a tűzhelyen hagyta az edényt. Nem egyszer éjnek idején telefonált, menjenek, mert nem tud kimászni a fürdőkádból, jöllehet szigorúan ráparancsoltak, csak akkor fürödjön, amikor ők ott vannak, felügyelet nélkül soha. De legalább a mobilt odakészítette a fürdőkád peremére. Az intelmeket rendre eleresztette a füle mellett. Időnként Mihály szomszéd is átnézett hozzá, felhúzta a földről, elég sokszor elesett, magas volt a vérnyomása. Sokszor szinte dicsekedett a betegségekkel. Én szőrös szívű apa vagyok, mindezekből semmit sem hagyok a gyerekeimre, mondta Mihálynak. Más betegeket is szívesen látott el orvosi tanácsaival. A háziornosnál ő maga állította fel a diagnózist. De nem volt ez így rendben, jobb megoldást kellett keresni. Mátéék erősen

gondolkodtak az öregotthonon. Persze nem könnyű oda bejutni, s ami még nehezebb, rábeszélni az öreget, hogy vállalja. Nem beszélve a lelki-furdalásról, a szóbeszédéről, no ezek is benyomták az apjukat az otthonba. Maguk is csodálkoztak, amikor beadta a derekát. Egy darabig hallani sem akart róla, de aztán egy tisztább pillanatában meggondolta magát. Több öregotthont is fölkerestek, az egyiknél, amelyik a legelőnyösebbnek mutatkozott, beadták a kérelmet. Két évi várakozás után volt üresedés, de akkor beütött a koronavírus, ami megnehezítette a bevonulást. A gyerekek eladták a házat, apjuk hozzájárulásával természetesen. Hónapokig tartott, amíg kiürítették a házat és a fészert meg a garázst. Szinte elképzelhetetlen, mennyi minden halmozódik fel évek során. Máté fuvarozta a sok lomot meg egyebet, ami még használható volt, hol haza, hol a hulladéktelepre. A testvérei csak ritkán segítettek neki. Ami tetszett, azt elvitték, a többire nem volt gondjuk. A ház vételárát elosztották, a fele apjuké, a másik felén hárman osztoztak látszólag igazságosan, de az egyenlő nem mindig igazságos. Így volt ez ebben az esetben is. De Máté egy szót se szólt, nem követelözött, a gyerekei szemére is vetették.

Most is nyugodtan várakozott a kocsiban, egy régi slágert dudorászott. Felesége odaszaladt a totyogó öreghez, megpróbált segíteni neki, belekarolt, de így sem tudta gyorsabb haladásra bírni. Végül a kocsihoz értek. Rohanok már, rohanok, mondta heherészve az öreg, és visszanezett, mintegy búcsúzóul a házra. A még mindig a kerítésnél ácsorgó szomszédra ügyet se vetett. Talán nem vette észre, vagy nem akarta észrevenni. Szemébe ötlött a nagybetűs felirat: EZ A HÁZ ELADÓ! Máté, ti el akarjátok adni a házat a fejem fölül? Méltatlankodott az öreg. De hiszen, apu, nagyon jól tudod, hogy már eladtuk, csak az új tulaj még nem vette be a táblát. A ház vételárából fizettük be az öregotthonban a beugrót. Már nem emlékszel? Mindent úgy csináltunk, ahogy megbeszéltük. Rendben van, kiskiam, de azért mégis sajnálom, szerettem itt lakni, sehol nem terem olyan finom alma, mint itt nálam a kiskertben. A kiskert valóban kicsi volt, a három gyümölcsfán kívül más nem is volt benne. A sárgabarrackból olyan finom lekvárt főzött anyád, hogy még a polgármester is megnyalta mind a tíz ujját. A polgármester, csodálkozott Máté és Bogi. A járókeretet összecsuhták és a kocsi tetejére szerelt csomagtartóra rakták. Elindultak. Jaj, fiam, állj meg, pisilnem kell. Pelenka van rajtad, nyugodtan pisilj, azért nem kell visszamenni. Tényleg, mondta megkönnyebbülten az öreg. A faluból kiérve szélérőművek sokasága volt látható az égaljig szaladó mezőben. Mennyi szélmalom! – lelkendezett az öreg. Nem szélmalomok ezek apu, hanem szélérőművek. Tudjátok, hogy én a malom-

iparban dolgoztam? Tudjuk. Hát igen, sóhajtott az öreg, ti fiatalok mindent tudtok. Én is tudtam valamikor, még udvarolni is a szép lányoknak. Anyátok is nagyon szép lány volt, de én elcsavartam a fejét. Igazat mondott, szép lány volt valóban. A bálban, ahol megismerkedtek, minden fiú Gizikével akart táncolni. Két barátja segített Jánosnak, lekérték a lányt az ő javára és a többiek bosszúságára. Majdnem verekedés lett a dologból. Még idősen is szép volt és csinos, nem hízott el, mint a legtöbb asszony ilyen korban. Máté az ő vonásait és természetét örökölte.

Az öreg egy darabig egyfolytában locsogott, kihasználta az alkalmat, hogy van kivel beszélni, bár a gyerekek csak ritkán szólaltak meg. Nem tudtak vagy nem akartak minden furcsa, érthetetlen kérdésre válaszolni, saját kérdéseikkel pedig nem fárasztották. Félóra múltán, amikor az otthonhoz értek, az öreg már hangosan hortyogott a hátsó ülésen, nyelve kicsusszant a szájából. Hol vagyunk, riadt föl az öreg az ajtócsapódásra. Mutatták, hogy hol. Jaj, igen, ismerős, már jártam itt. Nemrégén voltak valóban terepszemlén. Az öregotthon lapos, szürke épület volt, valaha bölcsődeként működött. Elfogytak a gyerekek, a fiatalok megöregedtek, az öregek otthonba kerülnek, az otthonból a temetőbe. Egy helyes kis urnába, ahogy János szokta mondogatni.

A főbejárat le volt zárva, a hátsó bejáraton lehetett bejutni az épületbe. Az udvaron a kutyaólban békésen aludt a kutya, még a kapu csattanására sem reagált. Buksi, mondta az öreg, és elindult a kutyaól felé. Ez nem Buksi, mondta Bogi.

A portán az egyik öreg lakó ücsörgött, büntetésből, mert zugiban megívott egy üveg bort, amit valamelyik látogató csempészett be, és ami megártott neki. A büntetés inkább jutalom volt az ő szemében, elbeszélgethett a látogatókkal. Ezekkel a vén hülyékkel nem tudok mit kezdeni, mondta lakótársaira célozva. Szervusz, komám, nyújtotta kezét Jánosnak, hát téged is bedugnak ide, tőled is megszabadulnak, rá se ránts, ez az öregek sorsa. Most mosolyognak, kedvesek hozzád, de aztán várhatod, mikor jönnek majd látogatni. Az én drágálatos orvos fiam egy éve nem látogatott meg. Sose ér rá, meghalni sincs ideje. Arra mindenkinek van, az Úristen azt elintézi. Dőlt a szó a kisöregből, amikor megjelent az otthon vezetője, kezét szorított a két férfival, a fiatalasszonynak kezét csókolt. Régi vágású öregúr volt, fiatalkorában focikapus egy első osztályú csapatban, nagyon népszerű, nemcsak az elfogult drukkerék, hanem a nők körében is. Most is népszerű, szeretik a lakók az ősz hajú, megtermett férfit, akiről nehéz megmondani, hány éves is lehet. Sima kerek arca, élénk tekintete nem árulkodik a koráról. A társalgóban foglaltak helyet. János jó-

kedvűnek mutatkozott, incselkedett az odaérkező fiatal ápolóval, aki bevezette a szobájába. Máté és Bogi utána mentek, segítettek az öregnek elhelyezkedni. És elbúcsúztak tőle. Nem volt érzelmes búcsú, és az sem történt meg, amitől tartottak a fiatalok, hogy az öreg esetleg meggondolja magát, és nem akar itt maradni. Ehelyett viccelődött. Megkönnyebbülve, jókedvűen ültek kocsiba.

No, örölnék már a szélalmok, mondta Máté nevetve, amikor elhaladtak a föltámadó szélben nekibuzduló szélerőművek előtt.

Másnap korán reggel csörgött a Máté mobilja. Az apja volt, sírós hangon kérte, hogy még ma menjen érte.

Dávid Zsuzsanna: Halál